یادداشت

مقاومت و بازدارندگی توام با دیپلماسی حقوقی

علی فهیم‌دانش

کارشناس حقوق بین‌الملل

مهم‌ترین پیام پهلوگرفتن نفتکش‌های ایران در بنادر ونزوئلا، این است که دنیا دیگر جای وحشیگری و یاغی‌گری نیست و دوران بزن در رویی سپری شده است. دکترین رسمی ایالات متحده که در سند راهبرد امنیت ملی ۲۰۱۸ نیز به صورت مبسوطی تبیین شده، بر «صلح تنها به وسیله قدرت قابل دستیابی است» و «نمایش صلح از طریق قدرت نظامی» بنیان نهاده شده است، اما سؤال اینجاست که چرا با وجود چنین پیش‌زمینه نظری و عملی و درحالی که تهران و کاراکاس هر دو تحت تحریم‌های بی‌سابقه توسط ایالات متحده قرار دارند، جمهوری اسلامی ایران توانست از حقوق مشروع خود در زمینه تجارت و دریانوردی بهره برده و نفتکش‌های تحت پرچم خود را در سواحل ونزوئلا پهلوگیری نماید. چرا ایالات متحده، کشور خاطی و سرکش، ناقض معاهدات و قواعد و مقررات بین‌المللی، در این پرونده وقتی امنیت و آزادی دریانوردی را رعایت کرده، دنیا فکر می‌کند اتفاق خاصی افتاده و چرا آمریکا در قبال هنجارها و معاهدات بین‌المللی تمکین کرده و به نفتکش‌ها تعرضی نکرده است؟ پاسخ را باید در مخالفت جهانی با رویکرد آمریکایی‌ها دانست، اقدامات واشنگتن که به «تعلیق در نظام بین‌الملل» توصیف شده و قوانین تحریمی یکجانبه ایالات متحده، نه‌تنها توسط مراجع حقوقی و قضایی غیرقانونی، ناعادلانه و ظالمانه اعلام شده، بلکه در اذهان دولتمردان و مردم در گستره گیتی منتقدانی جدی دارد. در پرونده حاضر، دولت‌ها و مردم جهان در مقام انتخاب بین ایران و آمریکا نیستند، بلکه گزینش بین دکترین قدرت محور اعلامی آمریکایی‌ها، بازگشت به دو هزار سال قبل و پشت پا زدن به تمامی مظاهر تمدنی بشریت، اقدامات خلاف عرف و مقررات بین‌المللی ایالات متحده آمریکا، یکجانبه‌گرایی و زورگویی و بزن‌درویی از یک‌سو با گفتمان متعالی جمهوری اسلامی که مبتنی بر صلح با محوریت عدالت است، از سوی دیگر، موضوع انتخاب قرار دارد. امروز بشریت چنانچه در درازنای تاریخ به آن محتاج بوده، نیازمند صلح است، این نیاز اساسی بشر، از منظر ایران اسلامی، زمانی پایدار خواهد بود که نه بر قدرت (چنانچه واشنگتن رسما اعلام کرده) بلکه بر عدالت استوار باشد؛ صلحی که بر پایه قدرت باشد، صلح تحمیلی و غیرعادلانه است و تهدیدکننده صلح و امنیت بین‌المللی و بشریت به‌شمار می‌رود. در کنار روند مذکور، نباید از عامل مهم دیگر، یعنی تقویت بازدارندگی غفلت کرد. جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر در سایه تحریم‌ها، توانایی بازدارندگی خود را افزایش داده و به فضل الهی به مرحله‌ای رسیده که نمی‌توانند به آن ضربه وارد کنند یا تهران را تحت فشار قرار دهند. بدون تردید تبیین موارد مذکور نیازمند تقویت دیپلماسی حقوقی کشورمان و پشتوانه قرار دادن آن برای دیپلماسی رسمی جمهوری اسلامی ایران است. راهبردی که تقویت و نهادینه شدن آن بیش از پیش در عرصه داخلی و خارجی در نهاد اصلی متولی سیاست خارجی کشور ضروری است.

خبر

لغو معافیت‌های تحریمی همکاری هسته‌ای با ایران

وزیر خارجه آمریکا روز پنجشنبه از لغو معافیت‌های تحریمی مرتبط با برجام و تحریم دو دانشمند هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران خبر داد.

مایک پمپئو در پیامی توییتری نوشت: امروز به معافیت‌های تحریمی طرح‌های مرتبط با برجام در ایران پایان می‌دهم که در مدت ۶۰ روز اجرایی خواهد شد. من همچنین دو هدایت‌کننده برنامه غنی‌سازی هسته‌ای ایران را تحریم می‌کنم؛ «مجید آقایی و امجد سازگار».

رویترز گزارش داد، آمریکا معافیت همکاری هسته‌ای با نیروگاه برق هسته‌ای بوشهر از تحریم را به مدت ۹۰ روز تمدید می‌کند، اما چند معافیت دیگر در مورد همکاری صلح‌آمیز هسته‌ای شرکت‌های روس، چینی و اروپایی با ایران را تمدید نخواهد کرد. واشنگتن‌پست هم نوشت: معافیت‌ها در خصوص همکاری‌ها برای بازطراحی رآکتور تحقیقاتی آب سنگین اراک، تأمین اورانیوم غنی‌شده برای رآکتور تحقیقاتی تهران و انتقال سوخت مصرف‌شده رآکتور تحقیقاتی به خارج از ایران تمدید نمی‌شود.

انتصاب لاریجانی به مشاورت رهبری و عضویت در مجمع تشخیص مصلحت

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی با صدور حکمی آقای دکترعلی لاریجانی را به عنوان مشاور رهبری و عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام منصوب کردند. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر رهبر معظم انقلاب، متن حکم حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای به این شرح است:

بسم‌ا... الرحمن الرحیم

جناب آقای دکتر علی لاریجانی دامت توفیقاته

نظر به تجارب مفیدی که جنابعالی در دوران مدیریت در بخش‌های گوناگون به‌ویژه در سه دوره ریاست مجلس شورای اسلامی از آن برخوردار گشته‌اید، جنابعالی را به مشاورت رهبری و عضویت در مجمع تشخیص مصلحت نظام منصوب می‌کنم.

امید است این مسؤولیت در خدمت هدف‌های والای نظام قرار گیرد.

والسلام علیکم/ سیدعلی خامنه‌ای/ ۸ خرداد ۱۳۹۹

پهلوگیری نفتکش ایرانی در بندر ونزوئلا

عکس: gettyimages

گزارش جام جم از تداوم حرکت نفتکش‌های ایرانی به ونزوئلا

اقتدار از خلیج فارس تا دریای کارائیب

فتاح غلامی

سیاسی

اعزام نفتکش‌های حامل بنزین جمهوری اسلامی ایران به سمت ونزوئلا همچنان سوژه رسانه‌های بین‌المللی است و این نفتکش‌ها یکی پس از دیگری از بندرعباس تا دریای کارائیب با قدرت ادامه مسیر می‌دهند و در بندرگاه‌های ونزوئلا و در میان استقبال گرم ملت و دولت این کشور پهلو می‌گیرند. چندی پیش یک کارشناس سعودی در برنامه تلویزیونی مباشر به تحلیل سیاست‌های ایران در منطقه پرداخت و ضمن بررسی فضای بین‌المللی به این نکته اشاره کرد که طرح‌ها و برنامه‌هایی که برای مقابله با ایران وجود دارد هیچ‌کدام از کارایی لازم برخوردار نیست و ایران در حال پیشبرد راهبرد مشخص خود در مواجهه با مسائل بین‌المللی است. واقعیت آن است که فارغ از برخی هیاهوهای رسانه‌ای غرب، حرکت پنج نفتکش ایران از خلیج فارس به سمت ونزوئلا بار دیگر نشان داد که جمهوری اسلامی در عرصه بین‌المللی با کسی تعارف و شوخی ندارد و بدون توجه به تهدیدهای توخالی اروپا و آمریکا آنچه را بخواهد در راستای تامین منافع خود انجام می‌دهد.

> با وجود تهدیدات مقامات آمریکایی نفتکش‌های ایرانی یکی پس از دیگری به ونزوئلا می‌رسند و آمریکایی‌ها نتوانستند هیچ خللی در مسیر حرکت آنها ایجاد کنند

سال گذشته در راستای همراهی انگلیس با آمریکا، یک نفتکش ایرانی هنگام عبور از تنگه جبل‌الطارق از سوی نیروی دریایی انگلیس توقیف شد اما با واکنش تند ایران و اقدام متقابل کشورمان در توقیف یک نفتکش انگلیسی، لندن مجبور شد پس از تهدیدات توخالی اولیه، در اقدامی منفعلانه نفتکش ایرانی را آزاد کند. این‌بار اما در ماجرای اعزام محموله‌های بنزین ایران به ونزوئلا، شرایط با گذشته بسیار متفاوت است.

آمریکا در عرصه رسانه‌ای با تردستی تلاش می‌کند که نشان دهد سیاست فشار علیه ایران جواب داده و امکان صدور نفت و مشتقات آن از سوی جمهوری اسلامی فراهم نیست. اما حرکت پنج تانکر پر از سوخت از مقصد بندرعباس به سمت ونزوئلا یکباره همه تحلیل‌ها را فروریخت. نفتکش‌های ایران به تاخت به سمت ونزوئلا که درگیر تحریم‌های آمریکایی و شورش‌های حمایت‌شده از سوی ایالات متحده است حرکت کردند و نکته ظریف ماجرا حرکت آنها از مسیر عبور کشتی توقیف‌شده ایرانی در سال گذشته بود. این بار اما نیروی دریایی ملکه که در منطقه جبل‌الطارق چند پایگاه نظامی دارد جرات نگاه چپ انداختن به تانکرها را نداشت. «فورچون» اولین نفتکش ایرانی بود که از این منطقه گذشت و درپی آن نفتکش‌های دیگر نیز به مسیر خود ادامه دادند. ادامه حرکت نفتکش‌ها با روان مقامات آمریکایی بازی می‌کرد. ترامپ رئیس‌جمهور، پمپئو وزیر خارجه و دیگر مقامات ریز و درشت آمریکایی در اظهارنظرهای رسمی خود بارها تاکید کردند که جلوی قدرت‌نمایی ایران را خواهند گرفت. رسانه‌های غربی و شبکه‌های خبری اپوزیسیون ایرانی هم به کرات در برنامه و گزارش‌های خود به این موضوع پرداختند و درباره اقدام ایران و حرکت احتمالی متقابلانه آمریکا باب بحث و گفت‌وگو را با کارشناسان داخلی و خارجی بازکردند. این تحلیل‌ها و بررسی‌ها همچنان ادامه داشت تا این‌که «پتونیا» دومین کشتی حامل بنزین و گازوئیل هم از جبل‌الطارق گذشت و آمریکایی‌ها همچنان امید داشتند که همراهان اروپایی آنها خودی نشان دهند و جلوی کشتی‌ها را در جبل‌الطارق بگیرند اما صدای کاخ سفید در تلاطم آب‌های آتلانتیک گم شد و به جایی نرسید. حالا آمریکا ناامید از همراهی اروپا باید فکری برای اعتبارش بکند. بالاخره ادعای ابرقدرتی جهان را دارد و این هیبت برساخته از فضاسازی‌های رسانه‌ای چندوقتی است که در معرض آسیب‌های جدی قرار گرفته است و برای این‌که نشان دهد بر تحولات بین‌المللی تسلط دارد تهدید کرد که با شش رزمناو و ناوچه به‌دنبال کشتی‌های ایرانی هستند، آن‌هم تانکرهایی که هیچ فرد مسلحی روی آن نبود؛ اما نفتکش‌های ایرانی با قدرت به حرکت خود به سمت آب‌های ونزوئلا ادامه می‌دادند.

«کلاول»، سومین نفتکش ایرانی هم در جنوب جزیره سیسیل ایتالیا در وسط دریای مدیترانه در حال حرکت به سمت مقصد خودش بود و مصری‌ها هم همراهی خوبی از خود نشان دادند و کوچک‌ترین خللی در کار تردد نفتکش‌ها صورت نگرفت. آمریکایی‌ها اما همچنان دنبال هیاهو بودند و تهدید می‌کردند جلوی نفتکش‌ها را خواهند گرفت. ایران در این مقطع واکنش نشان داد و علاوه‌بر هشدارهای وزیر خارجه در نامه به دبیرکل سازمان ملل متحد و تاکید بر حق ایران برای اتخاذ تدابیر مناسب و ضروری در مقابله با تهدیدات آمریکا، جمهوری اسلامی برای مقامات ایالات متحده خط و نشان کشید که هر اقدام اشتباهی، با پاسخ محکم ایران مواجه خواهد شد. سرلشکر باقری، رئیس ستادکل نیروهای مسلح ایران در اطلاعیه‌ای که به مناسبت سوم خرداد، سالروز حماسه آزادسازی خرمشهر صادر کرد، در هشداری آشکار به دشمنان ایران ازجمله آمریکا تاکید کرد که هر خطای محاسباتی آنها با پاسخ سریع و کوبنده جمهوری اسلامی مواجه خواهد شد.

قدرشناسی دولت و ملت ونزوئلا

ونزوئلا در دیگر سوی ماجرا قرار داشت. این کشور که هم با سیاست‌های تحریمی آمریکا می‌جنگد و هم با آشوب‌طلبان داخلی مورد حمایت آمریکا دست و پنجه نرم می‌کند، حق‌شناسی خود را نسبت به این اقدام ایران انجام داد. در عرصه فضای مجازی وطن‌خواهان ایرانی و ونزوئلایی نشان دادند که برای مقابله با تحریم و مشکلات، همدل‌اند. کاربران ونزوئلایی در عرصه مجازی غوغایی به‌پا کردند و با انتشار خبر و عکس و کلیپ تصویری قدرت‌نمایی ایران را به رخ غربی‌ها کشیدند. از سوی دیگر، مقامات ونزوئلایی هم از جمهوری اسلامی تقدیر کردند. ولادیمیر پادرینو، وزیر دفاع ونزوئلا که در یک مصاحبه تلویزیونی صحبت می‌کرد، گفت ارتش ونزوئلا با اسکورت تانکرهای حامل بنزین ایران از آنها استقبال کرده و از مردم ایران برای همبستگی و همکاری با ونزوئلا قدردانی می‌شود. نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزوئلا هم در سخنانی به تشکر و قدردانی از دولت و ملت ایران پرداخت که در یک اقدام بی‌سابقه و در چالشی بزرگ با رژیم تمامیت‌خواه و زورگوی آمریکا پنج تانکر حامل سوخت را برای کمک به مردم مظلوم این کشور به آمریکای لاتین فرستادند.

فورچون، فارست، پتونیا و فاکسون یک‌به‌یک در بندرگاه‌ها با استقبال ملت و دولت ونزوئلا پهلو گرفتند و تا زمان پهلوگیری کلاول، آخرین نفتکش ایرانی زمان زیادی نمانده است. حالا آمریکا نگران حضور ماندگار ایران در حیاط خلوت ۲۰۰ ساله‌اش است. این نگرانی در بیان جوزف هومایر، کارشناس آمریکایی کاملا مشهود است. او در یک برنامه تلویزیونی گفت: ایران تهدید خود را از خلیج فارس به دریای کارائیب منتقل کرده و این موجب نگرانی فزاینده آمریکاست.

شناورهای جدید در خلیج فارس

آیین الحاق بیش از صد فروند شناور در کلاس‌های مختلف به توانمندی نیروی دریایی سپاه، روز پنجشنبه با حضور فرمانده کل سپاه و وزیر دفاع در بندرعباس برگزار شد.

شناورهای الحاقی در کلاس‌های متنوع اعم از عاشورا، طارق و ذوالفقار بوده که توسط متخصصان داخلی در شرکت‌های دانش‌بنیان سازمان صنایع دریایی وزارت دفاع و مراکز تخصصی فنی نیروی دریایی سپاه تولید و بهینه سازی شده‌اند. این شناورها با قابلیت هیدرو دینامیکی بسیار مطلوب، سرعت زیاد، قابلیت مانور مناسب، سطح مقطع راداری بسیار کم و قدرت آفندی بالا تاثیر بسزایی در ارتقای توان رزمی نیروی دریایی سپاه در منطقه خلیج فارس و تنگه هرمز دارد. سردار سرلشکر حسین سلامی، فرمانده کل سپاه در این مراسم اظهار کرد: آنچه در معرض دید قرار دارد، بخش کوچکی از توان ماست و بخش مهم و بیشتر آن پنهان است.

سردار علیرضا تنگسیری، فرمانده نیروی دریایی سپاه نیز در این مراسم با بیان این‌که به سرعت ۹۲ نات قایق‌های تندرو دست یافته‌ایم، گفت: این سرعت به اندازه سه برابر سرعت شناورهای آمریکایی است که به‌دلیل طراحی منحصربه‌فرد و ارتقای ساختارهای موتوری آن به‌دست آمده است. وی تعداد شناورهای ملحق شده به نیروی دریایی سپاه را در مراسم روز پنجشنبه ۱۱۲ فروند عنوان کرد و گفت: هم در طراحی و هم در نوع سلاح‌های به‌کار رفته در این شناورها تغییراتی ویژه برای بهبود عملکرد و ارتقای کارآمدی صورت گرفته است.

سردار تنگسیری ادامه داد: چابکی، سبکی و قابلیت مانور بالا در کنار آبخور کم و ارتقای سلاح‌های کارگزاری شده از ویژگی‌های شناورهای جدید رزمی-تهاجمی جدید است که به همت صنایع دفاع و شرکت‌های دانش‌بنیان ساخته شده‌اند.

انتخابات هیات رئیسه مجلس یازدهم پنجشنبه برگزار شد

قبای ریاست بر تن قالیباف

انتخابات اعضای هیات‌رئیسه مجلس یازدهم روز پنجشنبه برگزار شد و نمایندگان با رای خود، محمدباقر قالیباف را به ریاست خانه ملت برای سال اول مجلس یازدهم برگزیدند. همان‌طور که اعلام شده بود روز پنجشنبه در دومین جلسه علنی مجلس یازدهم که به ریاست سیدرضا تقوی، رئیس سنی مجلس برگزار شد، انتخاب هیات‌رئیسه در دستورکار قرار گرفت.

با توجه به نتایج انتخاباتی که عصر روز چهارشنبه در فراکسیون اکثریت مجلس صورت گرفته بود حمیدرضا حاجی‌بابایی، منتخب همدان از کاندیداتوری برای ریاست انصراف داد اما مصطفی میرسلیم و فریدون عباسی به رقابت با محمدباقر قالیباف پرداختند و درنهایت بعد از رای‌گیری نمایندگان، محمدباقر قالیباف با ۲۳۰ رای از مجموع ۲۶۷ رای ماخوذه حائز اکثریت آرای وکلای ملت شد و عباسی ۱۷ و میرسلیم ۱۲ رای کسب کردند؛ هشت رای نیز باطله اعلام شد.

سیدامیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی، منتخب مشهد و علی نیکزاد، منتخب اردبیل نامزدهای نایب‌رئیسی مجلس بودند که پس از رأی‌گیری، سیدامیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی با ۲۰۸ رأی و علی نیکزاد با ۱۹۶ رأی از ۲۷۴ رای ماخوذه به ترتیب به عنوان نواب اول و دوم هیأت‌رئیسه انتخاب شدند. همچنین سیدناصر موسوی‌لارگانی با ۱۷۱ رای، احمد امیرآبادی‌فراهانی با ۱۶۵ رای، حسینعلی حاجی‌دلیگانی با ۱۴۹ رای، روحا... متفکر آزاد با ۱۴۸ رای، علی کریمی با ۱۲۷ رای و محسن دهنوی با ۱۱۹ رای به عنوان دبیران هیات‌رئیسه و محمدحسین فرهنگی با ۱۶۷ رای، علیرضا سلیمی با ۱۲۹ رای و محسن پیرهادی با ۱۲۸ رای به عنوان ناظران هیات‌رئیسه مجلس یازدهم انتخاب شدند.

تبریک مقامات به قالیباف

به‌دنبال انتخاب قالیباف به ریاست مجلس، مقامات عالیرتبه در پیام‌هایی این انتخاب را به او تبریک گفتند.

حسن روحانی، رئیس‌جمهور در پیام تبریک خود تاکید کرد: امیدوارم با تلاش مشترک و تعامل سازنده بین دولت و مجلس، شاهد هم‌افزایی بیشتر در ساماندهی امور کشور برای رفع مشکلات مردم، افزایش امید در جامعه و خدمت بیشتر به ملت بزرگ ایران باشیم.

حجت‌الاسلام سیدابراهیم رئیسی، رئیس قوه قضاییه هم در پیام خود نوشت: انتخاب جنابعالی به عنوان رئیس مجلس شورای اسلامی با رای اکثریت قاطع نمایندگان مجلس که نشانه وحدت و همدلی منتخبین ملت است را تبریک عرض می‌نمایم و قوه قضاییه در مسیر تحقق اهداف بلند انقلاب اسلامی و اجرای رهنمودها و تدابیر حکیمانه رهبر فرزانه انقلاب آمادگی خویش را در جهت تعامل برادرانه با مجلس برخاسته از آرای مردم اعلام می‌کند.

حاشیه‌های مجلس جدید

آرایش رسانه‌ای مجلس جدید

شنیده‌ها و اخبار غیررسمی حکایت از آن دارد که تیم رسانه‌ای تازه‌نفس مجلس یازدهم در روزهای آتی وارد عرصه می‌شود. در همین راستا در برخی گمانه‌زنی‌ها ادعا شده بود محسن مهدیان، معاون مدیرمسؤول خبرگزاری فارس سکان هدایت خبرگزاری خانه ملت-ارگان رسمی مجلس شورای اسلامی- را بر عهده خواهد گرفت. البته ظاهرا مهدیان در محفلی دوستانه، این گونه گمانه‌زنی‌ها را تکذیب کرده است.

موسوی به کمیسیون اصل نود می‌رود

در ادامه اخبار مربوط به تحولات مجلس جدید، شنیده شده که سیدنظام‌الدین موسوی منتخب تهران در مجلس به فراکسیون اصل ۹۰ خواهد رفت.

تبلیغات پلاکاردی

محسن زنگنه، منتخب تربت‌حیدریه در مجلس یازدهم در توییتر خود، عکسی از انبوه پلاکاردهای تبلیغاتی انتخابات هیات‌رئیسه مجلس که روی میز کارش پخش‌شده، منتشر کرد. سنت چاپ اقلام تبلیغاتی برای انتخابات هیات‌رئیسه ظاهرا در ایام کرونایی جای لابی‌گری و دیدار چهره به چهره و روش‌های سنتی را گرفته است.

روش عجیب یک نامزد ریاست!

امیرابراهیم رسولی، روزنامه‌نگار و رئیس دفتر سابق دکتر حدادعادل در توییتی از روش عجیب یکی از نامزدهای ناکام ریاست مجلس خبر داد. رسولی نوشت: دوستی از کارمندان مجلس می‌گفت یک کاندیدای ریاست، به رانندگان واحد موتوری وعده‌هایی می‌دهد تا در طول مسیر، گوش منتخبان را برای رای به او به‌کارگیرند و ...

آخرین نصیحت نماینده سابق

ابوالفضل سروش، نماینده تهران در مجلس دهم در توییتی خطاب به نمایندگان مجلس جدید نوشت: به نمایندگان دوره یازدهم توصیه می‌کنم اگر هر نماینده‌ای در دوره نمایندگی چهارساله خود فقط دو دغدغه خرد و کلان که برایش مهم است را پیگیری کند ماحصل همکاری ۲۹۰ نماینده، حل ۵۸۰ مشکل کوچک و بزرگ مردم خواهد شد. همین برای ملت کافی است و کارنامه خوبی برای مجلس آینده خواهد بود.